

RAPPORT 2015

NORSK SIGRID UNDSET-DAGENE LILLEHAMMER
LITTERATURFESTIVAL

26. - 31. MAI 2015

ANNA FISKE

BARBRO LINDGREN (SVERIGE)

BEI DAO (KINA/HONG KONG)

EDOUARD LOUIS (FRANKRIKE)

HELLE HELLE (DANMARK)

INGVILD H. RISHØI

JAN ERIK VOLD

KJELL WESTÖ (FINLAND)

LARS MYTTING

MARGARET ATWOOD (CANADA)

SIMEN EKERN

WWW.LITTERATURFESTIVAL.NO

20 ÅR

INNHold

1 Innledning	3
2 Program	4
2.1 Det generelle festivalprogrammet	4
2.2 Pegasus – for barn og unge	12
2.3 Helårsdrift på Litteraturhus Lillehammer	15
2.4 Nettverkstreff for norske litteraturfestivaler	15
3 Festivalen i tall	16
4 Markedsføring og informasjon	20
5 Økonomi	22
6 Samarbeidspartnere	23
6.1 Sponsorer og støttespillere	23
6.2 Kjøpte tjenester	23
7 Organisasjonen	24
7.1 Administrasjon	24
7.2 Styre	24
7.3 Råd	24
7.4 Frivillige	25
8 Forfattere	26
9 Oppsummering og utfordringer	27

Festivalteltet ble en suksess. Her fra en paneldebatt om Bokhandelens falitt. Foto: Bente Fagerlund.

1 - INNLEDNING

Norsk Litteraturfestival
Sigrid Undset-dagene
Lillehammer 26. til 31. mai 2015

20-årsjubileet for Norsk Litteraturfestival – Sigrid Undset-dagene ble markert med fokus på kinesisk litteratur, Margaret Atwood som Bjørnson-foreleser, bestillingsverket *Store hvite bok* av Egil Kapstad basert på Jan Erik Volds siste diktsamling, utvidet helgetilbud for barnefamilier og litteraturtorg på Stortorget hvor et belgisk spiegeltekt fra 1800-tallet utgjorde en ny og populær arena. Årets festival hadde 220 arrangementer, og med rundt 400 artister og i overkant av 25 000 besøkende, satte festivalen sitt preg på Lillehammer de seks dagene den pågikk.

Som nasjonal knutepunktfestival har Norsk Litteraturfestival ressurser til å skape en omfangsrik festival preget av et høyt kunstnerisk nivå. Festivalens ambisjon er hele tiden å utvikle programmet og å introdusere publikum for nye forfatterskap. Festivalen skal også bidra til å øke litteraturinteressen gjennom å nå nye publikumsgrupper og fungere som en møteplass for litteratur. Denne våren utmerket Norsk Litteraturfestival seg med en sterk liste internasjonale navn og bidro til å sette fokus på kinesisk litteratur.

Vi er stolte av Pegasus, festivalens omfattende satsning på barn og unge. Gjennom året blir det arrangert kurs og verksteder, konkurranser, aktiviteter, forfattermøter og forestillinger for barn og unge fra barnehagealder til og med videregående skole. For andre år på rad inviterte vi til Boklek, som er et tilbud for alle skolestarterne i Oppland fylke.

Kritikere, debutanter, oversettere, bibliotekarer, forlagsfolk og andre festivalarrangører er blant gruppene som møtes på Lillehammer til seminarer, møter og festival. Hvert år inviterer NORLA internasjonale oversettere, og i samarbeid med Forleggerforeningen inviterer de også et knippe internasjonale forleggere til å komme til festivalen for å presenteres for norsk litteratur. Takket være prosjektstøtte fra UD kunne festivalen i år invitere en gruppe internasjonale journalister til Lillehammer, noe som har ført til mer omtale av norske forfattere, dikterhjemmene og Lillehammer i internasjonal presse.

Hele Lillehammer tas i bruk og festivalen har et godt samarbeid med andre aktører i regionen som også bidrar betydelig. På Nansenskolen arrangeres en rekke seminarer for forfattere og skrivende, på Høgskolen i Lillehammer blir tradisjonen med Bjørnson-forelesningen holdt i hevd og i dikterhjemmene inviteres festivalpublikummet på omvisninger i tilknytning til festivalens arrangementer.

Takk for i år og velkommen tilbake 24. til 29. mai 2016!

Hilsen festivaladministrasjonen

2 - PROGRAM

Blant årets hovednavn var Margaret Atwood (Canada), Bei Dao (Kina), Edouard Louis (Frankrike), Cornelia Funke (Tyskland/USA), Lena Anderson (Sverige), Helle Helle (Danmark), samt de norske forfatterne Erlend O. Nødtvedt, Ingvald H. Rishøi, Jon Michelet, Erika Fatland og Rune Christiansen.

2.1 DET GENERELLE FESTIVALPROGRAMMET

Gjennom 20 år har Norsk Litteraturfestival bygget seg opp fra å være et faglig solid, men omfangsmessig begrenset, Sigrid Undset-seminar til å bli Nordens største litteraturfestival og en av de viktigste begivenhetene i norsk litterært liv. Mange mennesker har lagt ned stor innsats og utallige arbeidstimer i å bygge festivalen og gjøre den interessant og viktig gjennom årene. Mer enn 80 personer gjennom sin innsats i styre og råd, 26 som kunstneriske rådgivere, festivalsjefer eller andre administrative funksjoner, mer enn 1300 frivillige har brukt fritid for å arrangere festivalen og minst like mange forfattere har stått på scenen.

Xi Chuan, Wang Yin, Zhai Yongming og Bei Dao steg ut av «poesibilen» under åpningsforestillingen i Maihaugsalen. Programleder Oda Fiskum. Hong Hong Zheng på kinesisk harpe i bakgrunnen. Foto: Øystein Nordås.

I anledning 20-årsjubileet ble det laget en trykksak om festivalens historie med et personlig essay av Vigdis Hjorth, festivaløyeblikk fanget på film av Dagbladet-fotograf Lars Eivind Bones, samt en kort historisk framstilling ved festivalens styre. Jubileumsheftet er også tilgjengelig på festivalens nettsider.

Åpningen – et møte mellom Kina og Norge

Et mektig øyeblikk oppstod da åtte poeter fra Kina og Norge stod på scenen i Maihaugsalen. Cecilie Løveid, Zhai Yongming, Bei Dao, Erlend O. Nødtvedt, Wang Yin, Ted M. Granlund, Ingrid Storholmen og Xi Chuan leste dikt og svarte på spørsmål fra dramatiker Oda Fiskum. Fiskum var konferansier og forfatter av monologen «Vi skulle møttes i Arktis», framført av Anne Kokkinn. Monologen dro veksler på Oda Fiskums erfaringer som ung norsk kvinne i Kina og ble under Inger Buresunds regi satt i fruktbar dialog med illustrasjonene til Xueting Yang, ung kinesisk kunstner bosatt i Norge. Forestillingen bød også på utdrag fra Ibsen Internationals produksjoner *Night Shift*, med tekst av den norske forfatteren Demian Vitanza fulgt av kinesiske dansere, og med en kinesisk utgave av *Nora*, gestaltet av operasangeren Yao Hong, og med nyskrevet tekst av Jon Fosse, samt musikalske innslag ved Hong Hong Zheng på kinesisk harpe og Knut Buen på hardingfele.

Dobloug-prisen ble delt ut til Kjersti A. Skomsvold og Ole Robert Sunde, mens Eckbos Legaters kulturpris gikk til filmskaper og samfunnsdebattant Margreth Olin.

Kongelig Åpning

Den offisielle åpningen av jubileumsfestivalen ble foretatt av H.K.H. Kronprinsessen, som ankom Lillehammer med Litteraturtog fra Trondheim. På festivalens andre dag ledet Kronprinsessen en litteratursalong med Ingvild H. Rishøi og Ruth Lillegraven før hun reiste videre med sitt kongelige litteraturtog.

HKH Kronprinsessen, her sammen med festivalsjef Marit Borkenhagen og ordfører Espen Gran Johansen. Foto: Øystein Nordås.

Litteraturtog til Lillehammer er en tradisjon NSB, Dagbladet og Norsk Litteraturfestival har bygget opp. For tiende år ble det satt opp en litteraturtogavgang fra Oslo til Lillehammer under festivalen, og i år ble det også utvidet med en avgang fra Trondheim til Lillehammer. Dette er en fin måte å bringe litteraturen ut i nye rom og sørge for at festivalopplevelsen starter allerede på reisen. Om bord var det opplesninger og litterært program under Tom Stalsbergs ledelse. NSB tilbød alle reisende, både forfattere og festivalpublikummet, et populært festivaltilbud som ga 50 % rabatt på togreiser til Lillehammer under festivalen. Vi har en ambisjon om å videreføre tilbudet og skape enda mer oppmerksomhet rundt det ved å løfte fram programmet i større grad og invitere aktuelle gjester til togturen.

Fokus på kinesisk litteratur

Bakgrunnen for at Norsk Litteraturfestival valgte et så omfattende fokus på kinesisk litteratur var dels Kinas betydning for Norge og verden, men særlig det faktum at den kinesiske litteraturen er så lite kjent i Norge. Det folkerike landet har et stort antall anerkjente og viktige samtidsforfattere, og vi er stolte over at vi kunne presentere et utvalg og gi norske lesere en mulighet til å møte Bei Dao, Bi Feiyu, Zhai Yongming, Xi Chuan, Xinran og andre.

I tillegg til litterære møter med skjønnlitterære forfattere var det flere foredrag hvor norske eksperter ga publikum innføring i kinesisk samfunn og litteratur. På programmet stod også diskusjon omkring det betente forholdet mellom Norge og Kina.

Olav H. Hauge var en døråpner til kinesisk poesi i Norge og diktene hans har en høy stjerne blant kinesiske lesere. Xi Chuan, som har gjendiktet Hauge til kinesisk, var en av våre gjester, og i en litterær salong i et privat hjem på Lillehammer møttes Xi Chuan og den norske Hauge-kjenneren Jan Erik Vold. De vekslet på å lese Hauge-dikt, på henholdsvis norsk og kinesisk, og diskutere innholdet i dem. Et svært interessant kulturmøte!

Dystre framtidsutsikter

Innen barne- og ungdomslitteraturen dominerer dystopiene. Også blant forfattere som skriver for voksne er det mange som legger fortellingen fram i tid, ofte i en verden hvor krisen er nært forestående eller allerede har inntruffet. Festivalen ønsket å rette oppmerksomheten mot denne viktige tendensen i samtidslitteraturen og inviterte en rekke forfattere som har skrevet om temaer som krig, terror og miljøkatastrofer. Blant forfatterne kan nevnes Kaspar Colling Nielsen, Sigbjørn Mostue, Theis Ørntoft, Tor Arve Røssland, Øyvind Vågnes og Margaret Atwood.

En økende politisk bevissthet ser ut til å vokse fram blant norske forfattere. Etisk ansvar, forfatteres forpliktelse til å si fra når verden er i ferd med å gå av skinnene, ble diskutert i så vel formelle som uformelle rammer under festivalen, både rundt kafebordene, i lukkede seminarer, og i debatter som «Politikk og engasjement i litteraturen» og «Selvbiografi vs. Fantasi».

I samarbeid med Eidsiva inviterte Pegasus ungdomskolelever i hele Hedmark og Oppland til å skrive brev til framtida. Hvordan ser verden ut om hundre år? Det kom inn mange kloke og kreative svar og vinneren ble Abdirizak Mohammad på Lom ungdomskule. Etter kun to år i Norge gikk han seirende ut at av skrivekonkurransen og fikk ta med seg hele klassen på tur til Energisenteret med omvisning og forfatterbesøk. Abdirizak Mohammad overrakte blomster til Kronprinsessen da hun ankom Lillehammer og Norsk Litteraturfestival.

Utdrag fra vinnerbidraget:

«Kjære venn, jeg lever i en verden der alt er i endring, som været, vår teknologi, natur, krig og vår levemåte. [...] Jeg vet at jeg har ødelagt naturen og hogd ned alle trærne i verden, så jeg lurar på hvordan du lever eller hvordan du får puste. Det jeg skjønner er at hvis det ikke er nok trær i verden, kan man ikke puste. Kanskje bruker du en artifiisiell innretning for å puste.

Jeg bruker playstation 4 til spill og iphone 6 som mobil. Hva bruker du til spill og som mobil? Jeg bor i rekkehus og spiser vanlig mat, men jeg tenker at hvis jeg bruker opp all mat i verden, vil du ikke få nok mat. Hva slags type mat spiser du, og hva slags type hus bor du i?»

Nordisk møteplass

Med Nordisk seminar har Norsk Litteraturfestival ambisjoner om å skape et møtested for forfattere fra Norden. Mange forfattere etterlyser bedre tid til å snakke sammen, framfor kun flyktige møter, når de møtes på festival. Seminaret ble i år arrangert for andre gang og ble samtidig utvidet fra en til to dager.

Til seminaret inviterte vi nordiske forfattere med en viss tyngde. De skulle ha et knippe skjønnlitterære utgivelser bak seg og ha blitt godt mottatt, men det var samtidig viktig at de fleste ennå ikke skulle ha rukket å bli tungt etablerte forfattere. Deltakerne var:

Andrzej Tichý (Sverige)

Cathrine Knudsen (Norge)

Erlend O. Nødtvedt (Norge)

Kaspar Colling Nielsen (Danmark)

Kristina Sandberg (Sverige)

Lars Petter Sveen (Norge)

Mette Karlsvik (Norge)

Philip Teir (Finland)

Sara Stridsberg (Sverige) – ble syk rett før festivalen og kunne dessverre ikke delta

Steinar Bragi (Island) – ble dessverre forhindret fra å delta

Stine Pilgaard (Danmark)

Theis Ørntoft (Danmark)

Seminarleder: Eivind Hofstad Evjemo (Norge)

I etterkant av festivalen ble forfatterne som deltok bedt om å komme med en evaluering av det nordiske seminaret. Tilbakemeldingene har vært overveiende positive fra forfatterne som tydelig setter pris på å få mulighet til å delta i et slikt faglig forum. Her får de nye bekjentskaper, og de sitter igjen med opplevelsen av å «få» og ikke bare «gi» etter deltagelsen på festivalen. De sier:

«God lengde, også godt å få ein slik start på festivalen. [...]Veldig bra å få diskutere poetikk med kollegaer, det er altfor få slike arenaer.»

Lars Petter Sveen

«Mitt huvudintrykk var en mycket spännande och ambitiös festival, där jag gärna lyssnat till många fler programpunkter än jag hann med. Jag tar med mig en massa nya och ”nygamla” författarskap från Norden, så jag är väldigt glad över det. [...] i stort bara fantastiskt fint och härligt med så mycket fokus på litteratur under en vecka, i så fina omgivningar och med så gott omhändertagande.»

Katrine Sandberg

«Det var store og grunnleggende problemstillinger som ble diskutert. Det ga frihet til å snakke om mye, og det var lett å ta ordet. [...]Det var en fin blanding. Jeg er glad for å ha blitt kjent med disse forfatterne.»

Cathrine Knudsen

De 10 beste under 35

For andre gang samarbeidet Morgenbladet og Norsk Litteraturfestival om en kåring av de 10 beste forfatterne under 35. En uavhengig jury bestående av forfattere, kritikere og akademikere leste seg gjennom den yngre norske litteraturen og endte opp med en liste hvor både skjønnlitteratur og sakprosa var representert. I motsetning til forrige gang er en barnebokforfatter/illustratør med på listen. De utvalgte forfatterne på lista har fått mye og vel fortjent oppmerksomhet i forbindelse med kåringen. De 10 beste under 35 er:

Lisa Aisato	Rebecca Kjelland
Eivind Hofstad Evjemo	Erlend O. Nødtvedt
Erika Fatland	Agnes Ravatn
Anne Helene Guddal	Nils Henrik Smith
Ida Hegazi Høyer	Lars Petter Sveen

Lisa Aisato på scenen i parken. Det er første gang en forfatter som skriver og illustrerer bøker for barn er med på listen.
Foto: Inger Berg Hauslo.

Premierer og nye produksjoner under Norsk Litteraturfestival 2015

- Store hvite bok

Egil Kapstad har på oppdrag for Norsk Litteraturfestival komponert en suite for strykekvartett, harpe, piano og vokal med utgangspunkt i Volds diktsyklus *Store hvite bok å se* fra 2011 som ble urframført i Maihaugsalen 30. mai 2015. Medvirkende: Jan Erik Vold, vokal, Egil Kapstad, piano, Wiggo Dahl, fiolin, Daniel Dalnoki, fiolin, Jon Sønstebø, bratsj, Ole Eirik Ree, cello, Roy Nikolaisen, flygelhorn og trompet og Ellen Bødtker, harpe.

- Bukkene Bruse vender tilbake

Under festivalen var det premiere på Teater Innlandets produksjon *Bukkene Bruse vender tilbake*, basert på bøkene til Bjørn Rørvik. Forestillingen ble vist for barnehager og ble satt opp 5 ganger under festivalen, før Teater Innlandet tok forestillingen videre på turné til barnehager i Oppland og Hedmark.

Av Bjørn Rørvik og Gry Moursund

Dramatisering og regi: Anders Kippersund

Med: John Nyutstumo og Tom Styve

Figurmaker, scenograf og komponist: Marianne Stranger

Produsert av Teater Innlandet

- Festaften

De tre siste årene har festivalen invitert til «Festaften» i Maihaugsalen. Med noen av de viktigste forfatterne og dyktige musikere i aksjon har festaften utviklet seg til å bli et høydepunkt, som både det lokale publikummet, kritikere, forleggere og en stor andel av forfatterne som gjester festivalen, oppsøker. I år ble kvelden innledet med at Vigdis Hjorth fortalte om sine festivalopplevelser gjennom 20 år, før kveldens konferansier, Kjersti A. Skomsvold, intervjuet den danske forfatteren Lena Andersson. Simen Ekern samtalte med en av våre mest anerkjente samtidsforfattere, kanadiske Margaret Atwood. Mathias Eick Trio stod for musikken.

Simen Ekern og Margaret Atwood på scenen under Festaften. Foto: Caroline Strømhylden.

- Bjørnsonforelesningen ved Margaret Atwood

Atwood foreleste om boka egenart og litteraturens framtid. Foredraget fant sted på Høyskolen i Lillehammer og var et samarbeid med HiL, Nansenskolen og Lillehammer museum.

- Hovedforedraget ved Bei Dao

I hovedforedraget fortalte Bei Dao om sin vei til litteraturen og om hvordan han og sentrale forfatterkollegaer under eksil i Norge i 1989 gjenopptok driften av litteraturtidsskriftet *I dag*, som hadde blitt stoppet av kinesiske myndigheter i 1980. Tidsskriftet er aktivt den dag i dag og Bei Dao er fortsatt en av redaktørene.

- Undset-foredraget ved Sverre Mørkhagen

Mørkhagen snakket om Sigrid Undset, krigen og årene i Amerika. I samarbeid med Sigrid Undset-selskapet.

- Vesaasforedraget ved Amalie Kasin Lerstang

Den nyslåtte vinneren av Tarjei Vesaas debutantpris, Amalie Kasin Lerstang, snakket om Europa, litteratur og prosessen med å skrive boka.

Forfatterforelesningene på Nansenskolen:

- «Litterær blandingsøkonomi – litteraturens plass i den kritiske offentlighet» ved Kjartan Fløgstad.
- «Å skrive ut fra historien» ved Ingrid Storholmen.
- «Å skrive ut fra hverdagen» ved Ingvild H. Rishøi.

- Ein Songfugl

I samarbeid med Det Norske Samlaget inviterte Norsk Litteraturfestival til en minneforestilling om forfatteren Jan Roar Leikvold, som døde bare 40 år gammel i fjor. Leikvold var en unik og særpreget representant for den yngre norske litteraturen. Arrangementet bestod av nyskrevne foredrag ved Ane Nydal, Lars Ove Seljestad og Lars Petter Sveen. Skuespiller Anderz Eide leste utdrag fra Leikvolds romaner og den aller første tildelingen av Jan Roar Leikvolds minnepris ble delt ut til Lars Petter Sveen.

- Stumfilm og levende musikk: PAN

Stumfilmen *Pan* fra 1922, basert på Knut Hamsuns roman ble vist med levende musikk ved pianisten Kjetil Schjander-Luhr. I regi av Nasjonalbiblioteket.

- Kjære Amalie, Camilla og Sigrid

Hvilket forhold har dagens forfattere til sine litterære formødre? Vi inviterte Kjersti A. Skomsvold til å skrive et brev, en personlige henvendelse, til Amalie Skram, Mona Høvring ble bedt om å skrive til Camilla Collett og Thorvald Steen ble utfordret til å skrive til Sigrid Undset.

- Kristin Lavransdatter på 30 minutter

I år er det 95 år siden den første boka i trilogien om Kristin Lavransdatter kom ut og festivalen engasjerte Liv Gulbrandsen til å gjenfortelle alle de tre bindene på 30 minutter. Det ble en underholdende gjennomgang med hor, mord og folk som slår hverandre i hodet med stein.

- Ferdignakka Live

Festivalen engasjerte Ferdignakka til å produsere en Live-versjon med forfatterne Vigdis Hjorth, Rune Christiansen, Maria Kjos Fonn, Geir Gulliksen og Fredrik Høyer som vokalist. Sandra Kolstad-band stod for musikken. Konseptet, som består av 50 prosent litteratur og 50 prosent musikk, og som i LIVE-versjonen går ut på å omdanne litteratur til en konsertform, ble en suksess under Banknatta og førte til at Ferdignakka ble engasjert til å produsere konserter for flere litteraturfestivaler, også utenfor Norges grenser.

- 25 merkesteiner

Tjuefem sitatsteiner er felt ned i sentrumsgatene i Lillehammer. Skuespiller Morten Jostad har på oppdrag fra Norsk Litteraturfestival utviklet en guidet vandring i Lillehammers gater gjennom den norske litterære kanon.

Debatter og sakprosa

Debatter og foredrag med utgangspunkt i sakprosa utgjorde om lag en tredjedel av festivalprogrammet.

- Simen Ekern, Philippe Legrain og Simon Stranger deltok i programposter som hadde til hensikt å sette søkelyset på samfunnsutviklingen i Europa. Stephen Emmott var invitert for å diskutere befolkningsvekst og utfordringer mht jordas ressurser, men måtte dessverre melde sykdomsforfall. Dermed utgikk debatten han skulle deltatt i med Christoffer Ringnes Klyve i Framtiden i våre hender.
- I samarbeid med Amnesty International og Norsk PEN arrangerte vi et forfattermøte med Larry Siems som har redigert dagboknedtegnelsene til Guantanamo-fangen Mohamedou Slahi. Yahdih Slahi, bror av fangen som har skrevet dagboka, deltok også i arrangementet.
- Erika Fatland ble kåret til en av Norges beste forfattere under 35 og holdt foredrag om utgivelsen *Sovjetistan*.
- Årets folketaler ble holdt av Anders Heger, Oda Faremo Lindholm, Morten Strøksnes og Ingebrigt Steen Jensen.
- NFF arrangerte et sakprosaseminar hvor forfattere som Lene Ask, Ida Jackson, Marte Michelet, Rolf J. Widerøe og Hans Petter Aass deltok.
- Klassekampen arrangerte debatt om bokbransjen med fokus på situasjonen i bokhandelledet, mens Dagbladet bidro med en debatt om tendenser innen den norske samtidslitteraturen og en debatt om hvordan mediene kan bidra til opplysning og balanse i en tid preget av terror og radikalisering.
- Oppland fylkesbibliotek og Norsk Bibliotekforening arrangerte to biblioteksdebatter. Den ene dagen møttes politikere og fagfolk til debatt om hvilke bøker som bør stå i landets bibliotekhyller. Den andre dagen stod spørsmålet om hvorvidt 20 millioner i utviklingsmidler er løsningen for å styrke folkebibliotekene, i fokus.
- Oversettertimen bidro til kvalifiserte foredrag om arbeidet og avveiningene rundt oversettelse av ulike litterære verker. Blant annet fortalte Brit Støren om å oversette Mo Yan og andre kinesiske forfattere til norsk og Inger Gjeldsvik om å oversette Margaret Atwood.
- Gjennom to dager kunne kritikere og andre interesserte delta på Kritikerseminaret, som rettet søkelys mot kritikkens kår i dag og i framtida, i regi av Norsk Kritikerlag.
- Forleggere fra Frankrike, Tyskland, Portugal, Storbritannia og USA deltok på et tredagers seminar. Første dag gikk med til å besøke ulike forlagshus i Oslo. De to neste dagene var det seminar om ny, norsk litteratur på Lillehammer, hvor også de norske forfatterne Heidi Linde, Maja Lunde, Maria Navarro Skaranger, Bår Stenvik, Bjørn Grinde og Simen Ekern presenterte seg.

Prisutdelinger under Norsk Litteraturfestival:

- Doblougprisen til Kjersti A. Skomsvold og Ole Robert Sunde
- Eckbos Legaters kulturpris til Margret Olin
- UPrisen til Sigbjørn Mostue
- Skolebibliotekarforeningens pris til Gro Dahle

Utstillinger under Norsk Litteraturfestival:

- Festivalutstilling med Sverre Koren Bjertnæs, Galleri Zink.
- River on paper, bilder av 10 kinesiske kunstnere til dikt av 10 kinesiske poeter, Galleri Zink.
- Hallo Anna Fiske! med originalbilder og trykk av Anna Fiske, Galleri Zink.
- Gjennom poetens øye. Foto av Wang Yin, Cafe Stift.

Vigdis Hjort under Pub til pub runden. I bakgrunnen Torgeir Rebolledo Pedersen. Foto: Caroline Strømhylden.

Et bredt utvalg norske forfattere

Norsk Litteraturfestival er en viktig møteplass for publikum som ønsker å oppleve hva som rører seg i norsk samtidslitteratur. I år fikk man muligheten til å oppleve vel 100 norske forfattere på scenen, blant andre Ingrid Storholmen, Anna Fiske, Kristine Næss, Amalie Kasin Lerstang, Simon Stranger, Mette Karlsvik, Thorvald Steen, Åsne Linnestå, Geir Gulliksen, Anne Helene Guddal og Erika Fatland.

Alle skjønnlitterære fjorårsdebutanter ble invitert til seminar under festivalen, og en del av debutantene deltok også i ulike scenearrangementer.

Årets program var preget av aktualitet, bredde og kvalitet og ble svært positivt mottatt, både fra publikum, forfattere og presse.

Følgende seminarer inngikk i festivalen:

- Nordisk seminar, for inviterte forfattere.
- Debutantseminar, for forfattere som debuterte skjønnlitterært i 2014.
- Litteraturformidling i skolen, for lærere og bibliotekarer.
- Internasjonalt forleggerseminar, for inviterte forleggere, i regi av Den Norske Forleggerforeningen og NORLA.
- Kritikerseminaret, for kritikere og andre interesserte, i regi av Norsk Kritikerlag.
- Forfatterseminaret, et tilbud til hhv skjønnlitterære forfattere og sakprosaforfattere, i regi av Nansenskolen i samarbeid med NFF og Norsk Forfattersentrum.
- Helgekurs i kreativ skriving, åpent for påmelding, i regi av Nansenskolen.
- Internasjonalt presseprogram, for inviterte kulturjournalister fra Canada, USA, Storbritannia, Frankrike, Finland, Tyskland og Portugal.
- Presseprogram for kinesiske kulturjournalister, i regi av Den norske ambassaden i Beijing.

Hallo Anna Fiske! Barna er ivrige under programposten på Galleri Zink. Foto: Øystein Nordås.

2.2 PEGASUS – FOR BARN OG UNGE

Pegasusprogrammet omfatter kurs og verksteder i forkant av festivalen, et omfattende festivalprogram for skoler, barnehager og barnefamilier, samt programposter for voksne om barne- og ungdomslitteratur. Det meste av programmet kan oppleves på de ulike festivalarenaene på Lillehammer, men festivalen tilbyr også skole- og barnehagebesøk, samt festivalarrangementer i Gausdal og Gjøvik. Programmet i 2015 var preget av gode forfattere og engasjerte møter mellom barn og unge og litteraturen.

Kurs, verksteder og skrivekonkurranser

I forkant av festivalen ble det avholdt kurs i kalligrafi for elever som studerer kinesisk ved Lillehammer vgs, i tillegg til kurs i tegneserietegning, digital formidling/boktrailere og fantasy-skriveverksted. Verkstedene dannet til sammen et godt tilbud til elever både på barne-, ungdoms- og videregående skole. Tirsdag under festivalen var det seminar for lærere og bibliotekarer om litteraturformidling i skolen, med flere foredrag fra ulike organisasjoner og aktører innen fagfeltet. Seminaret fikk gode tilbakemeldinger.

Det ble arrangert skrivekonkurranse i regi av litteraturfestivalen og Eidsiva, der oppgaven var å skrive et brev til framtida. I tillegg hadde Bokbussen i Oppland en skrivekonkurranse der vinneren ble kåret under festivalen.

Forfattere

Det var nærmere 60 forfatter på Pegasusprogrammet, og fra utlandet kom Cornelia Funke (Tyskland/USA), Stephan Pastis (USA), Barbro Lindgren (Sverige), Hanne Kvist (Danmark) og Per Nilsson (Sverige). Oppfølging av klassene i forkant av festivalen og oppfølging av forfatterne underveis i festivalen er viktig for at alle skal få best mulig utbytte av besøkene. Da kan vi bidra til at barn og unge får gode opplevelser og nye møter med litteraturen.

Programmet under festivalen for skoler og barnehager

Programmet for skoler og barnehager fulgte modellen fra tidligere år med serier for de ulike sjangrene. Formen på arrangementene fungerer godt, og vi ser igjen hvor viktig det er å ha gode intervjuere og samtaleledere som evner å få publikum til å henge med. Det ble lagt til rette for at elevene kunne forberede seg på forhånd ved at utdrag fra

festivalaktuelle bøker ble lagt ut på en (lukket) nettside, som lærerne kunne bruke i undervisningen.

Tilbakemelding fra lærer:

«Elevene er storfnøye med alt de har vært med på, får stadig hyggelige kommentarer fra foreldre og andre som roser meg for at jeg har fått til samarbeid med dere, så da får jeg bare bringe rosen videre til deg som har gitt oss disse flotte tilbudene.»

Nye arenaer

Både teltet på Litteraturtorget og klatrehallen inne på Tyrili klatresenter var nye publikumsarenaer for 2015. Begge disse arenaene tok ca 200 elever, og til tross for at dette er en stor publikumsgruppe var tilbakemeldingene både fra lærere og forfattere at arenaene fungerte godt.

Program utenfor festivalområdet

Da transport fremdeles er en utfordring for mange av skolene og barnehagene i festivalens nedslagsfelt, har vi også et programtilbud utenfor Lillehammer. Vi arrangerte programprogramposter både på Gausdal bibliotek og Gjøvik bibliotek, og vi hadde flere skole- og barnehagebesøk i Lillehammer og omegn.

Helgeprogram

Nytt av året var en større satsning på lørdagsprogrammet. Fra å ha en times program i Kulturhuset Banken gikk vi over til en full dag med sirkustema, med to ulike show og med program både mellom showene og sirkusskole etter det siste showet. «Sirkus» var et tema som både passet det nye teltet på Stortorget og hvor det var mulig å finne aktuell litteratur og annet attraktivt innhold for barnefamilier. Den første forestillingen var beregnet for de minste barna og den andre for de litt større. Dessverre ble det ikke det folkelivet som vi hadde ønsket oss ute på torget pga. regn, men det fungerte fint å ha programmet inne i teltet. Erfaringen har altså vist at det finnes et marked for store familieopplevelser i Lillehammer sentrum lørdag formiddag også.

Søndag var det familiedag på Maihaugen, en tradisjon festivalen har bygget opp de siste fire årene. I år stod Astrid Lindgrens forfatterskap i sentrum på familiedagen, med Pippi-teater, opplesning fra *Mio min Mio*, spikking med Emil og tingleting med Pippi. Arrangementet tiltrakk seg et stort publikum, blant annet fordi DNB inviterte kunder til arrangementet. I år samarbeidet vi med Lillehammer Amatørteater om de ulike postene man kunne besøke. Det er en ambisjon framover å heve kvaliteten på dette arrangementet ytterligere.

Tjolahopp, tjolahei... Familiedag på Maihaugen med teaterelever fra Lillehammer Amatørteater. Foto: Anne Marit Eide.

Samarbeid med andre

Pegasus har et omfattende samarbeid med Foreningen !les om programmet rundt Uprisen, i tillegg til at Foreningen !les arrangerer Barnebokquiz og Poesislam under Banknatta. Både festivalen og !les får mye publisitet rundt kåringen, som i år ble vunnet av Sigbjørn Mostue. Festivalen laget i tillegg et program rundt fjorårets Uprisvinner Thomas Enger. Pegasus samarbeider også med Norsk Barnebokinstitutt om å løfte fram vinneren av Nordisk Råds litteraturpris for barn og ungdom Programposten resulterte i et godt besøkt program med vinnerne Øyvind Torseter og Håkon Øvreås som samtalte med Hanne Kvist fra Danmark, som også var nominert. NBU arrangerte tradisjon tro Barnebokbar under festivalen, samt at de delte ut stipender, slik at noen av foreningens medlemmer fikk mulighet til å reise til festivalen. Skolebibliotekarforeningen delte ut en pris til Gro Dahle under årets program.

Program for voksne

En viktig del av Pegasusprogrammet er rettet mot voksne. Programpostene som er beregnet på et voksent publikum står i programmet på lik linje med de andre programpostene, altså uten serienavn eller Pegasus-hesten og utgjorde i år 10 arrangementer. Blant annet samtalen med ALMA-vinneren Barbro Lindgren, arrangementet med vinnerne av Nordisk Råds litteraturpris for barn og unge, og en samtale med Ebba Witt-Brattström og Maria Parr, i anledning Pippis 70-årsjubileum. Denne delen av programmet kan stadig forbedres, og i større grad integreres i det øvrige programmet. I etterkant av festivalen har det også vært reist spørsmål rundt barne- og ungdomslitteraturens plass i festivalprogrammet både på Lillehammer og på andre festivaler, noe som vil være viktige for festivalen å følge opp.

Tom Styve på scenen i Kulturhuset Banken. Foto: Øystein Nordås.

Boklek

I samarbeid med Oppland Fylkesbibliotek og alle de 26 folkebibliotekene i Oppland har vi et mål om å skape positive litteraturopplevelser for alle skolestartere i Oppland. Prosjektet Boklek ønsker å vise at det er mange veier inn i boka, og at barna skal kunne delta på egne premisser. Hvert år engasjeres en barnebokforfatter eller illustratør som reiser på turné til alle folkebibliotekene i Oppland, for å møte opp mot 2000 skolestartere. I 2015 var Anna Fiske, med sine Hallo-bøker, boklekforfatter. Eidsiva er hovedsponsor for prosjektet.

2.4 HELÅRSDRIFT PÅ LITTERATURHUS LILLEHAMMER

Med Litteraturhus Lillehammer, som er et samarbeid mellom Norsk Litteraturfestival, Lillehammer bibliotek, Nansenskolen og Høgskolen i Lillehammer, har Lillehammer utviklet en ny, viktig arena for litteratur- og samfunnstemaer året igjennom. Etter fem sesonger er litteraturhuset nå godt etablert i lokalsamfunnet og har det siste året fått øremerkede ressurser i Lillehammer bibliotek til å ivareta det administrative arbeidet. Litteraturhuset er fortsatt et samarbeidsprosjekt hvor festivalen og de andre partene sitter i programrådet, bidrar økonomisk og bidrar til en best mulig markedsføring og gjennomføring av tilbudet.

Arrangementene foregår i Lillehammer bibliotek. Besøkstillene er jevnt høye, medieeksponeringen god, og det råder en positiv holdning i lokalmiljøet. Programmet som er gjennomført mellom forrige festival og denne har vært variert og tettpakket, med bokbad, dybdeintervjuer, panelsamtaler, samfunnsdebatt, foredrag, minikonsserter m.m.

2.5 NETTVERKSTREFF FOR NORSKE LITTERATURFESTIVALER

Norsk Litteraturfestival har det administrative ansvaret for nettverket NLF (Norske Litteraturfestivaler) og inviterer alle de norske litteraturfestivalene til et årlig møte på Lillehammer under festivalen, samt til et møte i Oslo i løpet av høsten. Forumet har koordinering, kompetanseutveksling og profesjonalisering av litteraturfestivalfeltet som mål.

I år arrangerte Norsk Litteraturfestival og NLF seminaret Børs og katedral hvor aktører fra litteraturfestivalfeltet, bibliotek, litteraturhus og tidsskrift kom sammen for å diskutere den formidlingen som finner sted på ulike scener i Norge i dag. Hva er de økonomiske forutsetningene og hvordan er midlene fordelt mellom aktørene? Hva får samfunnet igjen for støtten som brukes til litteraturformidling på scene – og hvordan står det til med den kunstneriske kvaliteten?

Som innledning til seminaret la Østlandsforskning fram resultatet fra en undersøkelse av litteraturfestivalfeltet, bestilt av Nettverk for norske litteraturfestivaler, finansiert av Fritt Ord.

Undersøkelsen ble sendt ut til nettverkets 63 medlemmer, hvorav 38 svarte. Totalt står litteraturfestivalene som deltok i undersøkelsen for 1700 litteraturarrangementer i året med et totalt besøkstall på 230 000. Mer enn 2000 forfattere hadde oppdrag på disse festivalene og fikk utbetalt i overkant av 10 millioner i honorarer.

Undersøkelsen viser at det er en relativt jevn kjønnsfordeling blant forfatterne som deltar på norske litteraturfestivaler, 44 % kvinner mot 56 % menn.

Til sammen deltar med enn 700 frivillige, som legger ned mer enn 1300 timer, for å realisere disse festivalene. Festivalene har en samlet inntekt på vel 21 millioner, hvorav 60 % er offentlig støtte, sponsorinntekter og gaver utgjør 25 % og billettinntekter 15 %.

Det ble for første gang arrangert et nettverkstreff for de som jobber med barne- og ungdomsprogram på norske litteraturfestivaler. Dette var godt besøkt, og det ble en interessant samtale rundt utfordringer som er spesifikke for disse delene av programarbeidet. Det er allerede løpende samtaler om mulige samarbeid, og dette vil utvikles videre.

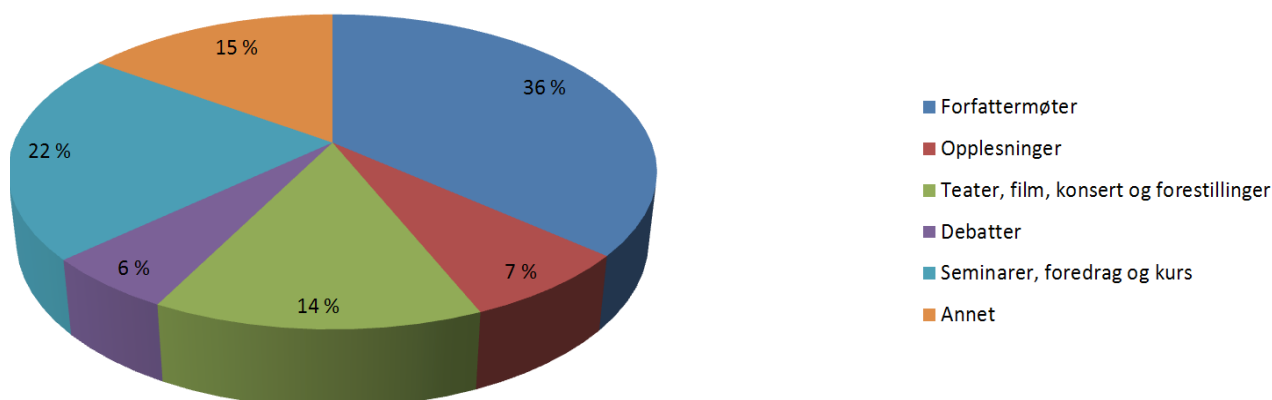
3 FESTIVALEN I TALL

Festivalen hadde til sammen 220 arrangementer. På disse deltok omkring 400 artister. Av disse var vel 170 engasjert som forfattere og representerte til sammen 15 nasjoner.

For å realisere en festival av dette formatet er det behov for mange gode medhjelpere, og det har Norsk Litteraturfestival. I tillegg til et styre og råd, hvor mange er aktive under festivalen, kan vi skilte med om lag 200 frivillige som var i sving sent og tidlig. Årets festival hadde i tillegg over 100 samarbeidspartnere som bidro på ulikt vis.

Bredde i programmet

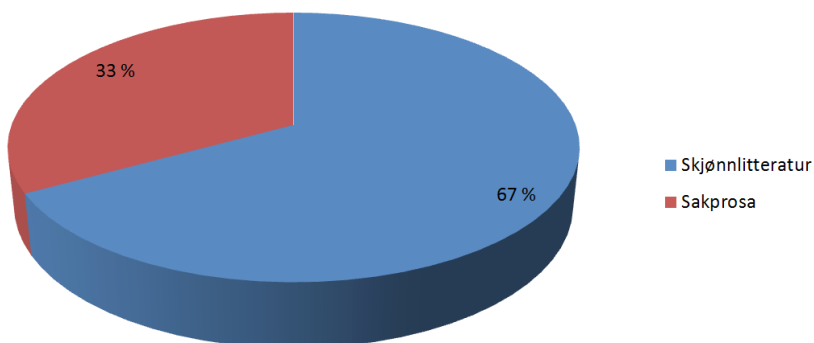
Programmet omfavner ulike kategorier, og disse fordelte seg slik:

38 % av festivalens litterære program var faglitterært. 62 % var skjønnlitterært.

*Kategorien annet består av kunstutstillinger, quiz, hagefest med mere.

33 % av festivalens litterære program var faglitterært. 67 % var skjønnlitterært.

Billettsalg vs. gratisarrangementer

Alle programposter for barn og unge er gratis. Det er også alle programposter i Søndre Park og en del enkeltarrangementer på andre arenaer. I løpet av festivalen fikk publikum tilbud om 112 programposter som krever billett og 108 åpne, gratis programposter. I tillegg kommer tilbudene om gratis verksteder, skolebesøk og barnehagebesøk.

Publikumsoppslutning

Festivalen teller alle besøkende på alle arrangementer, også på de som er gratis. Publikum fra aktiviteter på åpen gate er ikke telt med. Besøkende blir telt på alle arrangementene de deltar på.

Totalt var det 25 382 besøkende på arrangementene som inngikk i festivalen. 7543 av disse deltok på arrangementer for barn og ungdom. I tillegg kommer de rundt 1350 skolestarterne som deltok på Boklek. De er ikke regnet inn i besøkstallet for festivalen.

Av et besøkstall på 25 382 var det 10 806 som deltok på arrangement som krever billett, i form av enkeltbillett, festivalpass, artistpass el. Billettinntekter utgjør ca 10 % av festivalens inntekter.

Her er en oversikt over hvor mange publikummere som deltok på ulike typer arrangementer:

Pegasus - kurs/verksteder + konkurranser	229
Pegasus - besøk til skole og barnehage	544
Pegasus – festivalprogram	6770
Ekstern arrangør, gratisarrangement	1193
Ekstern arrangør, arr med billettsalg	2304
Øvrige gratisarrangement	5840
Øvrige arrangement med billettsalg	8502
Til sammen	25382

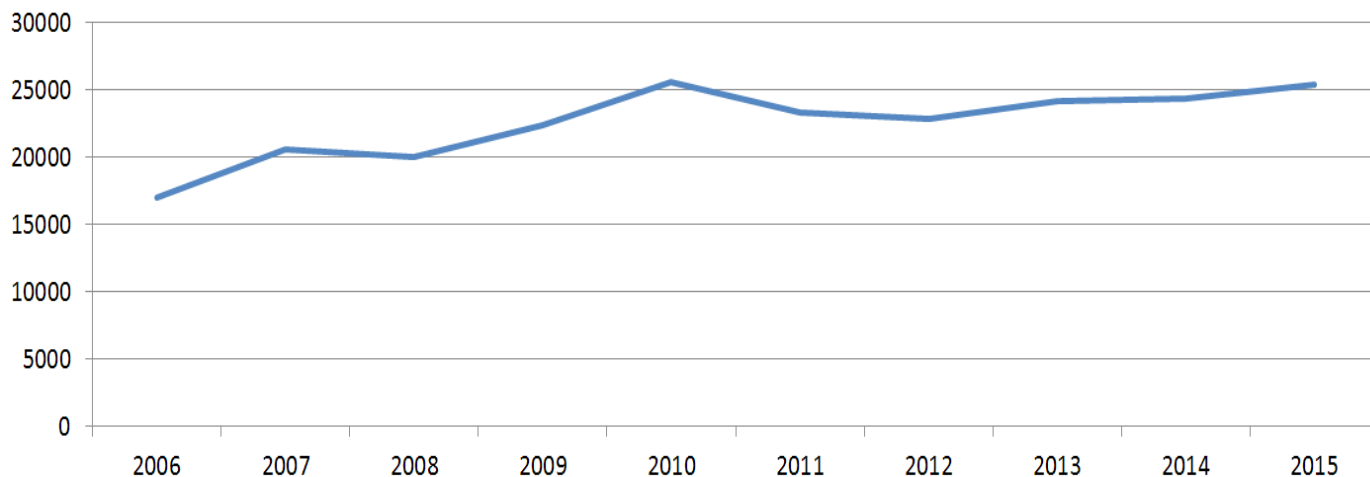
Totalt var det nærmere 20 barnehager og 40 skoler som var en del av Pegasus-programmet 2015.

Norsk Litteraturfestival har tradisjonelt hatt lavt forhåndssalg av billetter, men dette har bedret seg etter at vi tok i bruk eBillett og innførte forhåndssalg av alle billetter. I år startet forhåndssalget 8. april .

En del publikum, samt artister, sponsorer og samarbeidspartnere har festivalpass, men de fleste har løst billett i døra. Tall fra publikumsundersøkelsen viser at 67 % av de som har svart på undersøkelsen benyttet seg av enkeltbilletter, 21 % hadde festivalpass og 9 % hadde dagpass. 8 % av de som svarte på undersøkelsen deltok kun på gratisarrangementer.

Det er en ambisjon for festivalen å selge en større andel av billettene i forkant. De samlede billettinntektene for 2015 er i underkant av 800 000,-, som er en god økning fra året før.

Slik har utviklingen mht besøkstall vært de siste årene:

Publikumsundersøkelse

For tredje år på rad gjennomførte Norsk Litteraturfestival en publikumsundersøkelse i etterkant av festivalen.

Undersøkelsen tar sikte på å finne ut mer om hvem publikummet vårt er, hvor fornøyde de er og hvordan de har fått kjennskap til festivalen. E-postadresser er samlet inn fra hver 10. publikummer som kjøpte billett på festivalkontoret og på arrangementsstedene, samt fra alle som har kjøpt billett på nett, og til lærerne som hadde med klasser eller barnehager på festivalen. En uke etter festivalen ble undersøkelsen sendt ut til 886 personer, 416 svarte.

Hvem er festivalens publikum?

Kjønnsfordeling:

Som på kulturarrangementer flest består vårt publikum av flest kvinner: 82 % av de som svarte på undersøkelsen var kvinner, 18 % menn.

Alderssammensetning:

Barn og unge under 18 år er ikke en del av undersøkelsen. Vi vet ut fra publikumstelling at mer enn 7000 barn og unge deltar på festivalens arrangementer. Aldersfordelingen blant de som har svart på undersøkelsen bekrefter at festivalen har et godt voksent publikum: 22 % er 40 år og yngre, 39 % er mellom 41-50, mens 61 % er over 50 år.

Geografisk fordeling:

Respondentene er i hovedsak bosatt på Østlandet, (Lillehammer 26 %, Hedmark/Oppland 18 % og Oslo/Akershus 29 %), mens 24 % kommer fra andre steder i Norge og 2 % fra utlandet.

Av de festivalgjestene som overnattet bodde 39 % på hotell og 21 % hos venner eller familie.

Hvor fornøyde er de som deltar på festivalen og hvor mye deltar de på?

Vi ser at de som har svart på undersøkelsen har vært aktive under festivalen og at de uttrykker stor grad av tilfredshet.

52 % av de som har svart mener at programmet som helhet er det viktigste for å delta på festivalen, mens 29 % er mest opptatt av enkeltforfattere.

20 % av de som svarte oppgir å ha vært på 1-2 programposter, 37 % har vært på 3-5 programposter, 26 % som har vært på 6-10 programposter, mens 17 % har vært på over 10 programposter.

Tabellen viser hvor tilfreds publikum er med ulike praktiske sider ved festivalen:

	Meget bra	Bra	Verken bra eller dårlig	Dårlig	Veldig dårlig	Ikke relevant	Totalt	Vektet gjennomsnitt
Informasjon om festivalen	41,93% 174	50,36% 209	5,54% 23	0,96% 4	0,00% 0	1,20% 5	415	4,35
Forhåndssalg av billetter	32,59% 132	31,60% 128	10,62% 43	1,73% 7	0,74% 3	22,72% 92	405	4,21
Billettsalg på stedet	21,83% 86	34,01% 134	9,14% 36	3,30% 13	1,02% 4	30,71% 121	394	4,04
Arrangementsstedenes tilgjengelighet	38,02% 154	54,32% 220	4,44% 18	0,00% 0	0,25% 1	2,96% 12	405	4,34
Lydforholdene under arrangementene	26,52% 109	60,83% 250	7,06% 29	3,65% 15	1,22% 5	0,73% 3	411	4,09
Publikumsplasser under arrangementene	16,79% 69	54,99% 226	19,95% 82	5,35% 22	1,70% 7	1,22% 5	411	3,81
Mulighetene for å kjøpe mat og drikke i tilknytning til eller mellom arrangementene	17,07% 70	43,17% 177	18,29% 75	5,12% 21	0,73% 3	15,61% 64	410	3,84
Overnattingstilbudet	14,54% 57	20,41% 80	7,14% 28	1,53% 6	0,00% 0	56,38% 221	392	4,10

Vi er godt fornøyd med at 92 % av de spurte mener at informasjonen om festivalen er «bra» eller «meget bra». Går man videre inn på hvilke kanaler de har benyttet for å skaffe seg informasjon, viser undersøkelsen at festivalens nettsider er viktige for 66 %. 44 % bruker papirprogrammet som informasjonskilde, mens sosiale medier, redaksjonell omtale og annonser scorer henholdsvis 18 %, 15 % og 13 %.

Sammenlignet med tidligere år ser vi at nettsidene blir stadig viktigere som informasjonskilde.

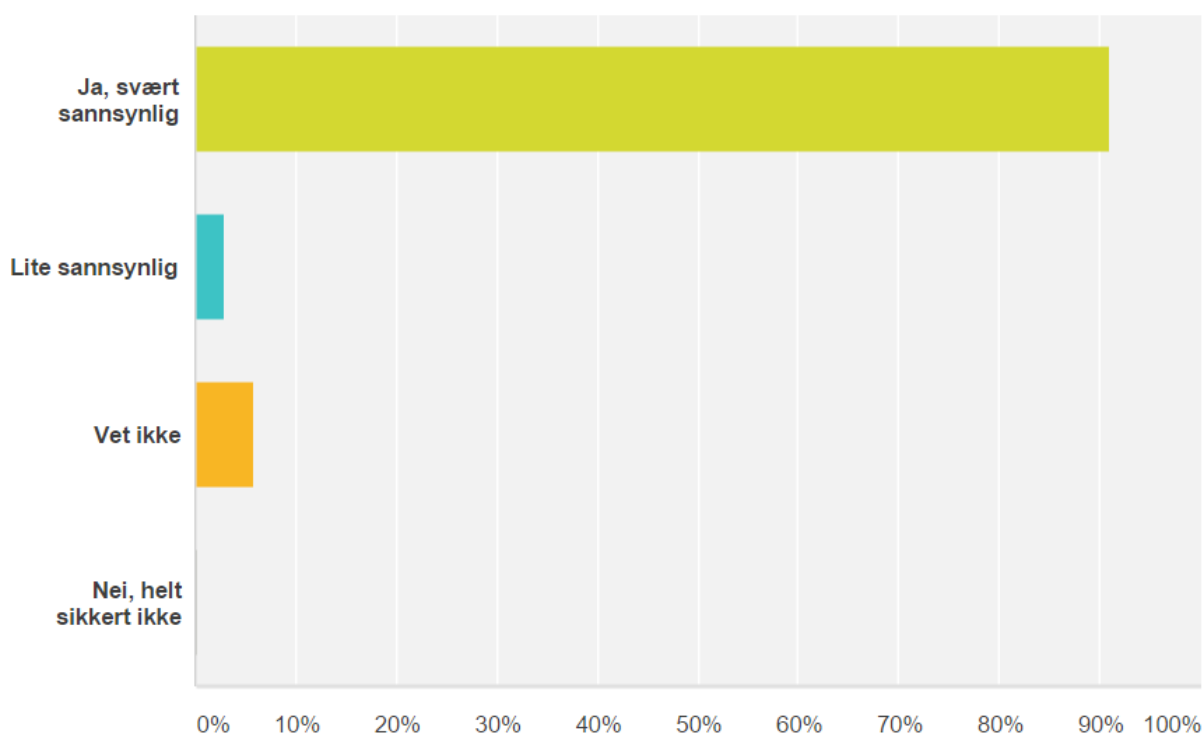
Publikumsutvikling og trofast publikum

I år var omtrent hver tredje publikummer på festivalen for første gang, mens 28 % svarer at de har vært der 1-3 ganger før og 37 % oppgir at de har vært på festivalen mer enn 3 ganger tidligere.

Vi avslutter med denne grafen som viser at mer enn ni av ti publikummere regner med å komme tilbake.

Er det sannsynlig at du kommer tilbake til Norsk Litteraturfestival – Sigrid Undset-dagene i framtiden?

Besvart: 416 Hoppet over: 0

4 MARKEDSFØRING OG INFORMASJON

I desember 2014 slapp vi de første ti navnene og startet salget av festivalpass. Det var da det ble kjent at Margaret Atwood skulle komme til festivalen, noe som fikk mye oppmerksomhet og bidro til at mange allerede da markerte festivaldatoene i kalenderen. Andre navn som ble sluppet i desember var Sara Stridsberg, Barbro Lindgren og Jan Erik Vold.

Lanseringen av Pegasus-programmet foregikk på et frokostmøte for lærere, presse, samarbeidspartnere og andre interesserte på Lillehammer bibliotek 19. februar. Mange av programpostene ble fulltegnet i løpet av kort tid.

I begynnelsen av mars gikk festivalen ut i GD og etterlyste privatpersoner som kunne tenke seg å åpne sine hjem for festivalens litteratursalonger. Interessen var formidabel, noe som viser at det lokale eierskapet og engasjementet for festivalen er stort.

I mars ble det også kjent at den jordanske tegneserieforfatteren Suleiman Bakhit skulle delta på festivalen og at Kronprinsessen skulle stå for den offisielle åpningen.

Hele programmet ble offentliggjort på et frokostmøte på Lillehammer bibliotek 8. april og billettsalget til alle arrangementene startet da. Festivalens satsning på kinesisk litteratur og satsningene i forbindelse med jubileet var nyhetene som ble lagt fram denne dagen. GD og Lillehammer Byavis var til stede med journalist og fotograf. Andre medier dekket programslippet på bakgrunn av pressemelding. Alt i alt medførte programlanseringen mye og positiv oppmerksomhet.

Radiosendinger og streaming av arrangementer

Festivalen samarbeidet i 2015 med flere medier. NRK P2 stod for «Kulturhuset live» i teltet torsdag og fredag, som ble sendt direkte på radio.

NRK ønsket å være til stede og streame flere arrangementer under festivalen, blant annet Åpningsforestillingen, Kronprinsessens litteratursalong og «Selfies og sviktende selvtillitt», folketalen til Oda Faremo Lindholm.

Oppland fylkesbibliotek streamet de to biblioteksdebattene og Aschehoug forlag lagde flere podkastsendinger fra Norsk Litteraturfestival.

Antall akkrediterte pressefolk har holdt seg stabilt de siste årene. Både små og store aviser var til stede, samt radio og TV.

I forbindelse med festivalens internasjonale presseprogram og den norske ambassaden i Beijings program for kinesiske kulturjournalister var det en større delagasjon internasjonale journalister til stede under årets festival. Dette har ført til en rekke pressesaker i internasjonale medier.

Under festivalen var det åpningsforestillingen, Kronprinsessebesøket, Margaret Atwoods deltakelse, urframføringen med Vold og Kapstad, som tiltrakk seg størst oppmerksomhet. Vinnerne av skrivekonkurransen og vinnerklassenes besøk på Energisenteret med Andreas Ensby Kumano fikk også oppmerksomhet i pressen.

Omtalen i forbindelse med årets festival har vært overveiende positiv. Her er noen eksempler:

«Jeg er på forfatterseminar i litteraturfestivalbyen Lillehammer og har vandret med hodet fullt av ord og inntrykk fra det ene arrangementet til det andre. På plenen til hagefesten til Nansenskolen er det folksomt som på en T-baneperron i hovedstadsrushet. En dårlig sammenligning for øvrig; her serveres salater, grillmat og godt drikke, og de fleste er forfattere, fra skrivebords-skrivere til små/mellomstore som jeg selv. Her blir du ikke sett rart på om du tar initiativet til en prat om Rebolledos metaforer eller hva Pippi Langstrømpe heter på fransk. Det er overveldende å være her.»

Nils A. Raknerud, Klassekampen 30.05.2015

«Norsk Litteraturfestival nådde et svimlende høydepunkt lørdag kveld, med uroppføring av Egil Kapstads komposisjon «Store hvite bok», etter Jan Erik Volds diktsamling, med poeten selv ved mikrofonen.»
Fredrik Wandrup, Dagbladet 01.06.2015

«Litteraturfestivalen på Lillehammer feirer 20 år, og har etablert seg som en av landets viktigste kulturfestivaler. Vet lillehamringene egentlig hvor heldige de er? [...]Litteraturfestivalen på Lillehammer når bredt ut, uten å kompromisse på kvaliteten i programmet. Hvis vi også tar med at halvparten av de 24.360 besøkende er barn og ungdom, går det rett og slett ikke an å snakke om litteraturfestivalen som et elitefenomen.»
Olav Brostup Müller, GD, 01.06.2015

Trykksaker

Hovedprogrammet var klart til programlansering 8. april. Tettere inn på festivalen ble oppdatert miniprogram trykket. I tillegg ble det laget et program på engelsk for våre internasjonale gjester. Det ble laget en plakat og et postkort med festivalens hovednavn. Flere av våre samarbeidspartnere trykker i tillegg opp egne plakater for sine seminar/arrangement.

Det ble laget en enkel trykksak om Norsk Litteraturfestival i anledning 20-årsjubileet som ble delt ut gratis til publikum, medvirkende og presse. På samme måte ble tekster av de kinesiske forfatterne som medvirket på festivalen gjort tilgjengelig i norsk oversettelse.

Nettsider

Festivalens nettsider har hovedfokus på kommende festival og nyheter knyttet til denne, men det er også her man finner informasjon om programmet på Litteraturhus Lillehammer, festivalens historie og andre litteraturnyheter. På nettsidene finnes også en oversikt over alle litteraturfestivalene i Norge, med link til deres hjemmesider. Statistikk fra de siste årene bekrefter inntrykket fra publikumsundersøkelsen om at nettsiden blir stadig viktigere, og at bruken av den øker fra år til år:

	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Brukere	21 528	24 322	37 217
Økter	38 168	40 961	59 225
Sidevisninger	119 679	168 747	200 890
Unike brukere, i selve festivaluken	5 195	7 867	9 342

Sosiale medier

Norsk Litteraturfestival er aktiv i sosiale medier. Gjennom å dryppe nyheter om egen festival, informere om andre litteraturfestivaler eller litteraturrelaterte nyheter, involvere publikum gjennom konkurranser, samt oppfordring til deltakelse, jobber vi med å bygge opp interessen fram mot festival og å holde på publikums interesse året igjennom.

Antall følgere i sosiale medier	2011	2012	2013	2014	2015
Facebook	1707	2052	2640	3301	4437
Twitter	553	1062	1683	2235	2650

Andre markedsføringstiltak

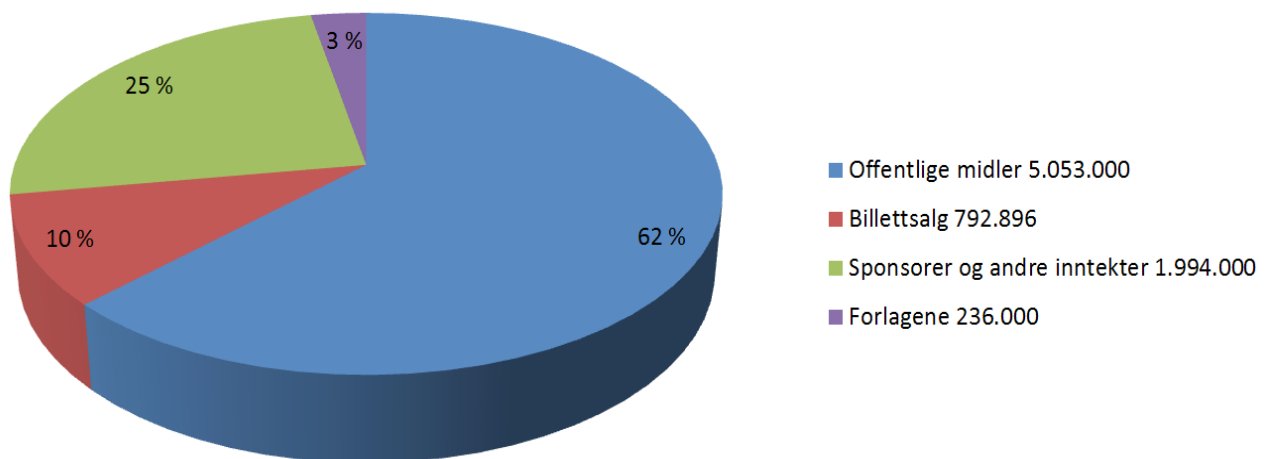
Stand i gågata, annonsering i aviser lokalt og nasjonalt, redaksjonell omtale og samarbeid om konkurranser med tidsskrift, aviser og forlag, foredrag og presentasjoner i ulike sammenhenger, arrangementer på Litteraturhus Lillehammer og distribusjon av programmer og plakater lokalt, i Oslo og flere andre steder i landet. Festivalens miljøgruppe satte med sine kreative bokinstallasjoner preg på byen under festivalen for andre år på rad.

5 ØKONOMI

Det faglige, praktiske og økonomiske samarbeidet med kulturinstitusjoner og organisasjoner er en forutsetning for en så omfattende festival av så høy kvalitet til et så moderat budsjett.

Norsk Litteraturfestival – Sigrid Undset-dagene har hatt knutepunktstatus siden 2006, men allerede fra 1999 satte staten av penger til litteraturfestivalen på statsbudsjettet gjennom en øremerket del av Maihaugens budsjett. Direkte statsstøtte som innebærer en forpliktelse fra fylke/kommune til å bidra med 40 %, mens staten bidrar med 60 %, har bidratt til en forutsigbarhet som har gjort det mulig for Norsk Litteraturfestival å utvikle seg og å markere seg som en av Nordens viktigste litteraturfestivaler. I statsbudsjettet for 2016 er knutepunktordningen foreslått fjernet og støtten overføres til Kulturrådet. Vi vet foreløpig lite om hvordan den nye ordningen blir, men frykter at finansieringen og forutsigbarheten blir dårligere.

Totale inntekter for 2015 ser ut til å bli ca 8 000 000,-.

Norsk Litteraturfestival har en ikke-kommersiell målsetting. Festivalen byr på en rekke gratisarrangementer og program i små, intime lokaler der publikum kommer tett på forfatterne. Billettinntektene utgjør ca 10 % av inntektene, og festivalen er derfor helt avhengig av betydelig offentlig støtte og langsiktige sponsoravtaler. Festivalen har en sunn økonomi, med en solid egenkapital som bidrar til å gi festivalen økt økonomisk trygghet. Festivalen betyr mye for byen Lillehammer og næringslivet her. En stor publikumstilstrømning gir betydelige tilskudd til byens handelsstand og overnattings- og serveringssteder.

I hele tusen	2011	2012	2013	2014	2015
Offentlige tilskudd	3 750	4 514	4 695	4 806	5 053
Andre tilskudd/sponsormidler	1 150	1 244	1 174	1 413	2 230
Billettsalg og annonsesalg	690	768	898	825	871
Produksjonsverdi*	2 500	2 500	2 600	2 650	2 750
Totalt	8 100	9 026	9 367	9 694	10 907

*I produksjonsverdi inngår de frivilliges arbeidsinnsats og programelementer i festivalprogrammet som er betalt av andre.

6 SAMARBEIDSPARTNERE

6.1 SPONSORER OG STØTTESPILLERE

Hovedsponsorer

Eidsiva Energi og DNB

Hovedsamarbeidspartnere

Dagbladet, GD, Høgskolen i Lillehammer, Nansenskolen og Lillehammer museum.

Offentlige bidragsytere

Kulturdepartementet, Lillehammer kommune, Oppland fylkeskommune, UD, Den norske ambassaden i Beijing, Det norske konsulatet i Shanghai og Regionrådet.

Øvrige samarbeidspartnere og støttespillere

Amnesty International Norge, Aschehoug forlag, Aulestad, Bangs oppmåling, Birkebeineren Hotel & Apartments, Bjerkebæk, Bokklubben, Bokvennen forlag, Café Stift, Cappelen Damm, Clarion Collection Hammer Hotel, Den kulturelle skolesekken, Den kulturelle spaserstokken, Den Norske Forfatterforening, Den Norske Forleggerforening, Det Norske Samlaget, Dramatikkens Hus, Eckbos Legater, Energisenteret, Felix, Ferdigsnakka, Finsk-norsk kulturinstitutt, First Hotel Breiseth, Flamme forlag, Font, Foreningen !Les, Forlaget Oktober, Framtidsbiblioteket, Fritt Ord, Hvelvet, Galleri Zink, Gausdal Folkebibliotek, Gjøvik bibliotek, Goethe Institut, Gravdahl Bokhandel, Gyldendal Norsk Forlag, HERA, Heim, Haakons Pub, Ibsen International, Institut français de Norvège, Kagge forlag, Kirkeakademiet i Øyer, Klassekampen, Kolon forlag, Kongehuset, KulSam, Kulturforum Øyer, Kulturhuset Banken, Leser søker bok, Leseriet, Lillehammer amatørteater, Lillehammer bibliotek, Lillehammer ByAvis, Lillehammer Filmklubb, Lillehammer kulturskole, Lillehammer Kunstmuseum, Lillehammer Læringscenter, Lillehammer Sentrum, Lillehammer Skysstasjon, Lykkelige dager, Mikrobryggeriet, Morgenbladet, Mølla Hotell, Nasjonalbiblioteket, Nettverk for norske litteraturfestivaler, Nikkers, Nordisk kulturfond, Norsk barnebokinstitutt, Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere, NORLA, Norsk Dramatikerforbund, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, Norsk Forfattersentrum, Norsk Kritikerlag, Norsk Oversetterforening, Norsk P.E.N, NSB, NRK bok, Olav H. Hauge-senteret, Oppland fylkesbibliotek, Radisson Blu Lillehammer Hotel, Parkkaféen, Pax forlag, Plan B, Sigrid Undset-selskapet, Teater Innlandet, Teltet på Stortorget, Tiden Norsk Forlag, Tyrilisenteret, samt flere skoler og barnehager, omsorgssenter og bedrifter.

6.2 KJØPTE TJENESTER

Festivalens visuelle profil og trykte materiale ble levert av Børge B. Bredenbekk og nettsidene leveres av Mirconsult. Bright Norway (tidligere AVAB) og Lillehammer Lyd og Lys sørget for lyd og lys under festivalen. Tid for mat og Kulturstua i Ro serverte på lukkede arrangement. Billetter selges gjennom eBillett.

7 ORGANISASJONEN

7.1 ADMINISTRASJONEN

Marit Borkenhagen	100 % åremål	festivalsjef
Lina Undrum Mariussen	60 % åremål	kunstnerisk rådgiver i permisjon – vikar: Linn Rottem
Anne Thea Haavind	80 % åremål	programansvarlig Pegasus/ prosjektkoordinator i permisjon – vikar: Helene Heger Voldner
Annette Seglem	100 % fast	produksjonskoordinator i permisjon – vikar: Ida-Sofie Solberg Stryken og Gina Granum
Malin Hvammen Adriaensen	- studentpraksis/engasjement	

7.2 STYRET

Harald Thoresen, styreleder
Anne Gaathaug, nestleder
Ivo de Figueiredo
Gudmund Moren
Elisabeth Steen
Janneken Øverland
Christian Kjelstrup
Trygve Åslund, vara
Inger Greaker Myhren, vara

7.3 RÅDET

Margit Walsø, NORLA leder
Hans Tarjei Skaare, Nansenskolen, nestleder
Astrid Stuve, fritt grunnlag
Bente Molvig, Lillehammer museum
Nina Refseth, fritt grunnlag
Arne Hugo Stølan, fritt grunnlag
Mads Nygaard, Aschehoug, stifters plass
Vilde Kamfjord, Oppland Fylkeskommune
Tore Slaatta, fritt grunnlag
Kristenn Einarsson, Den norske Forleggerforening
Gro Vassbotn, Lillehammer Kommune
Birgitte Eek, fritt grunnlag
Svein Olav Hoff, Lillehammer Kunstmuseum
Anitra Guddal Figenschou, fritt grunnlag
Hilde Hagerup, fritt grunnlag

7.4 FRIVILLIGE

Antallet frivillige var 199. Også i år kunne alle frivillige melde seg til dugnader i tillegg til de ordinære vaktene sine, en praksis vi har gode erfaringer med.

Opplæringsprogram for de frivillige ble gjennomført i noe mindre skala enn foregående år. Det er viktig at de frivillige er godt forberedt og kjenner sine oppgaver under festivalen, hvis ikke havner de lett i ubehagelige situasjoner og servicen ovenfor publikum og forfattere blir dårligere. De frivillige gjorde en formidabel innsats under årets festival og på områder hvor det sviktet beror det hovedsakelig på mangelfull planlegging fra administrasjonen sin side. Vi hadde i år en situasjon hvor viktige medarbeidere var ute i permisjon og oppfølgingen av de frivillige led nok noe under det. I året som kommer vil vi fokusere mer på opplæring for å få flinkere og mer fornøyde frivillige, bedre flyt på festivalkontoret og en høyere servicegrad rundt på de ulike arenaene. De frivillige fikk også i år tilbud om førstehjelpskurs.

Frivilligkoordinator: Anne Mari Løken Runde

Gruppeledere:

Sissel Fjeldet	Lillehammer bibliotek
Helen Normann	Lillehammer Kunstmuseum, Plan B
Berit Melkild	Søndre park, Café Stasjonen
Bente Sandaker	Kulturhuset Banken, Café Stift
Kirsti Haavind	Kulturhuset banken 2. etasje
Anne B. Dahl	Kulturhuset banken, mentor
Astrid Halså	Banknatta, Galleri Zink
Inger Graff-Iversen	Maihaugen, Bjerkebæk, Aulestad
Belen Sophie Urbye	Hvelvet, Litteraturtorget og litteraturteltet
Turid Thomassen	Festivalkontoret
Gunn Lise Moe	Pressekontoret
Caroline Strømhylden	Foto
Møyfrid Tagestad	Økonomi
Kjell Helge Moe	Vertskap
Tuva Eiklid	Marked lokaltt
Johanne Jomisko	Marked Oslo
Caroline Allum/Knut Hestås	Band/backstage
Inger Nordby	Transport
Lillian Rokseth	Miljø

I tillegg til gruppene over hadde elever fra tre av de videregående skolene på Lillehammer det hele og fulle ansvaret for 4 forfattere og 1 band.

Involvering av de frivillige fra temaslipp til festivalslutt

15. oktober inviterte vi alle frivillige til høstfest med servering, sosialt samvær og minikonsert med Marie Klåpbakken og Andreas Dahle Aagård. Denne kvelden var en takk for innsatsen for forrige festival pluss at de frivillige fikk et innblikk i arbeidet med årets. Fra januar 2015 ble det avholdt månedlige møter for gruppelederne med informasjon om programmet og planlegging av festivalens gjennomføring. På festivalens siste dag ble det arrangert en mottakelse på Kulturhuset Banken med påfølgende avslutningskonsert med Ruth Lillegraven, Rannveig Djonne og Tuva Syvertsen. I etterkant av festivalen ble det avholdt evalueringsmøter med gruppelederne.

8 - FORFATTERE 2015

Aass, Hans Petter
 Almhjell, Tone
 Ambjørnsen, Ingvar
 Amini, Asieh
 Ask, Lene
 Atwood, Margaret
 Aw, Tash
 Ayca, Koca
 Bakhit, Suleiman
 Bakkevoll, Therese
 Baugstø, Line
 Beddari, Carina Elisabeth
 Bei Dao
 Berg, Line
 Berg, Sunniva
 Bi Feiyu
 Bjørkmo, Kjersti
 Breen, Marta
 Bråtveit, Inger
 Bøckman, Harald
 Christensen, Bente
 Christiansen, Rune
 Cooper, Taro Vestøl
 Dahle, Gro
 Dalen, Kristin
 Eggen, Hanne Røislien
 Eggen, Torggrim
 Eifring, Halvor
 Ekern, Simen
 Emanuelsen, Birger
 Emmott, Stephen
 Enger, Thomas
 Evjemo, Eivind Hofstad
 Ewo, Jon
 Falk, Eivind
 Farbregd, Turid
 Fatland, Erika
 Fiske, Anna
 Fiskum, Oda
 Fløgstad, Kjartan
 Fonn, Maria Kjos
 Funke, Cornelia
 Gibson, Graeme
 Gjelsvik, Inger
 Gran, Sissel
 Granlund, Ted M.
 Grimstad, Lars Joachim

Guddal, Anne Helene
 Gulbrandsen, Liv
 Gulliksen, Geir
 Halberg, Jonny
 Hartberg, Flu
 Haugen, Lars O.
 Haugen, Paal-Helge
 Heger, Anders
 Helle, Helle
 Henriksen, Levi
 Hjorth, Vigdis
 Holsve, Mari Moen
 Høverstad, Torstein Bugge
 Høvring, Mona
 Høyer, Fredrik
 Igland, Torborg
 Ingebrigtsen, Eirik
 Jackson, Ida
 Jafari, Nama
 Johnsen, Janne Aasebø
 Kaldhol, Marit
 Karlsvik, Mette
 Kettu, Katja
 Kjeldset, Tania
 Kjærstad, Jan
 Knudsen, Cathrine
 Kristensen, Mirjam
 Kumano-Ensby, Andreas
 Kvist, Hanne
 Laberg, Hans Petter
 Lahlum, Hans Olav
 Larsen, Elisabeth Helland
 Larssen, Eivind
 Legrain, Philippe
 Lerstang, Amalie Kasin
 Lillegraven, Ruth
 Lindgren, Barbro
 Lindholm, Oda Faremo
 Lindholm, Audun
 Linnestå, Aasne
 Loe, Erlend
 Louis, Edouard
 Lunde, Maja
 Lunde, Stein Erik
 Løken, Alexander
 Løken, Ida
 Løveid, Cecilie

Marienburg, Irene
 Micaelsen, Vera
 Michelet, Jon
 Michelet, Marte
 Mjones, Johan B.
 Moen, Geir
 Mollerin, Kaja Schjerven
 Mostue, Sigbjørn
 Münch, Annette
 Myhre, Linnéa
 Mytting, Lars
 Møkleby, Per Ragnar
 Mørkhagen, Sverre
 Nielsen, Kaspar Colling
 Nilsen, Tove
 Nilsson, Per
 Nyborg, Karine
 Næss, Kristine
 Nødtvedt, Erlend O.
 Osland, Erna
 Otterlei, Camilla
 Parr, Maria
 Pastis, Stephan
 Pedersen, Torgeir
 Rebolledo
 Petrowskaya, Katja
 Pilgaard, Stine
 Rem, Tore
 Rettberg, Jill Walker
 Rhedin, Ulla
 Ringen, Stein
 Rishøi, Ingvald H.
 Roine, Jesper
 Røsbak, Ove
 Røssland, Tor Arve
 Røstad, Ron
 Salinas, Veronica
 Sandberg, Kristina
 Seljestad, Lars Ove
 Siems, Larry
 Sigbjørnsen, Hanne
 Skomsvold, Kjersti A.
 Skårderud, Finn
 Slaatta, Tore
 Smeland, Kari
 Solberg, Audhild
 Sortland, Bjørn

Steen, Thorvald
 Stiansen, Bent
 Storholmen, Ingrid
 Stranger, Simon
 Stridsberg, Sara
 Strøksnes, Morten
 Stueland, Espen
 Stølan, Arne Hugo
 Støre, Jonas Gahr
 Sveen, Lars Petter
 Svingen, Arne
 Sørbø, Marie
 Nedregotten
 Sæthre, Brit
 Teir, Philip
 Tichý, Andrzej
 Tjønneland, Eivind
 Torkildsen, Terje
 Torseter, Øyvind
 Treborg, Ingrid Marie
 Tønnensen, Lars (Atlars)
 Tørring, Magne
 Uri, Helene
 Vitanza, Demian
 Vold, Jan Erik
 Vågnes, Øyvind
 Walgermo, Alf Kjetil
 Wang Yin
 Weilhartner, Anna
 Westlie, Bjørn
 Westö, Kjell
 Witt-Brattström, Ebba
 Wærness, Gunnar
 Xi Chuan
 Xinran, Xue
 Xueting Yang
 Yohannes, Josef
 Yu, Nick Rongjun
 Zhai Yongming
 Ørntoft, Theis
 Østby, Hilde
 Øvreås, Håkon

9 - OPPSUMMERING OG UTFORDRINGER

Vårens festival var variert og holdt høy kvalitet. Tilbakemeldingene fra både forfattere og publikum er gode og vi ser at avtrykket i mediene er overveiende positivt.

Vi satte oss tidlig som mål at vi skulle «gjenreise» Banknatta etter et par år med lav oppslutning. Med Ferdignakka, som ble en stor suksess, Liv Gulbrandsens underholdende gjenfortelling av Kristin Lavransdatter og livlig og dansbar musikk ved Ibrahim Electric, fikk publikum det de ønsker seg: kunstneriske opplevelser, underholdning og dansemusikk. Når folk flokker seg om arrangementet blir også stemningen slik den skal være. Få av forfatterne benyttet seg av vorspielet med bespisning som vi inviterte til før Banknatta. Selv om flere møte- og mingleplasser ofte blir etterspurt opplever vi at forfatterne selv ønsker å styre hvor de skal spise og at de foretrekker å gå ut i mindre grupper sammen med forlag og andre.

Satsningen på å lage et yrende litteraturtorg på Stortorget lyktes bare delvis. Intensjonen var å fylle torget med aktiviteter som kledde litteraturfestivalen og som bidro til festivalstemning og meropplevelser for publikum. Flere av festivalens samarbeidspartnere bidro med fine aktiviteter. Til tross for disse og festivalens egne, klarte vi ikke å skape nok liv på torget. Dårlig vær er en viktig grunn. Det kom adskillige millimeter regn i løpet av festivaldagene og temperaturen var lav.

Det som til gjengjeld lyktes var å bruke det innleide Spiegelteltet som arena på Stortorget. Her var det fullt hus på stort sett alle arrangementer, det fungerte som et avslappet og hyggelig møtested på kveldene og tilbakemeldingene fra så vel lokalt som tilreisende publikum har vært at teltet må bli et fast innslag under festivalen. Vi håper festivalens økonomiske situasjon er slik at vi kan videreføre denne arenaen.

Pegasusprogrammet holder kvalitetsmessig høyt nivå og publikumsoppslutningen er god. Et stort antall skoler og barnehager benytter seg av tilbudet, noe som tyder på at tilbudet er attraktivt og at informasjonen om innhold og påmelding når fram. Fortsatt må det jobbes for å trekke inn enda flere skoler/barnehager. Skolene oppgir ofte transportkostnader som grunn til ikke å delta. Vi vil derfor fortsette å tilby barnearrangementer utenfor Lillehammer og jobbe for å etablere et samarbeid med lokale transportfirmaer som kan tilby skolene rimelig transport. Boklek, som ble arrangert for andre gang, tilbød forfatterbesøk til alle 6-åringene i hele Oppland fylke og er viktig med tanke på å nå flere barn og unge. Vi ser at skoler som gjør et forarbeid før de skal på festival får langt større utbytte og blir mer fornøyde med festivaldeltakelsen. Vi vil dermed jobbe mer med å informere skolene og understreke viktigheten av dette, samt bistå med materiell/informasjon som kan lette forberedelsene.

Interessante forfattere og gjennomarbeidede programposter er avgjørende for at Norsk Litteraturfestival skal oppleves viktig framover. Vi vil jobbe langsiktig for å trekke til oss attraktive internasjonale forfattere og vil fortsette satsningen på et sterkt nordisk program. Målet er å være en av de viktigste litteraturfestivalene i Norden, å være en kulturbegivenhet som bidrar til å sette saker på dagsordenen og å oppleves relevant for et stort publikum.

Etter at knutepunktfestivalene er strøket fra statsbudsjettet fom 2016 går festivalen er usikker framtid i møte. Kan vi regne med offentlige midler på samme nivå og vil vi få den samme forutsigbarheten slik at vi kan fortsette å utvikle Norsk Litteraturfestival som Norges største og en av Nordens viktigste litteraturfestivaler? Vi håper det.

VELKOMMEN TIL FESTIVAL

24. - 29. MAI 2016